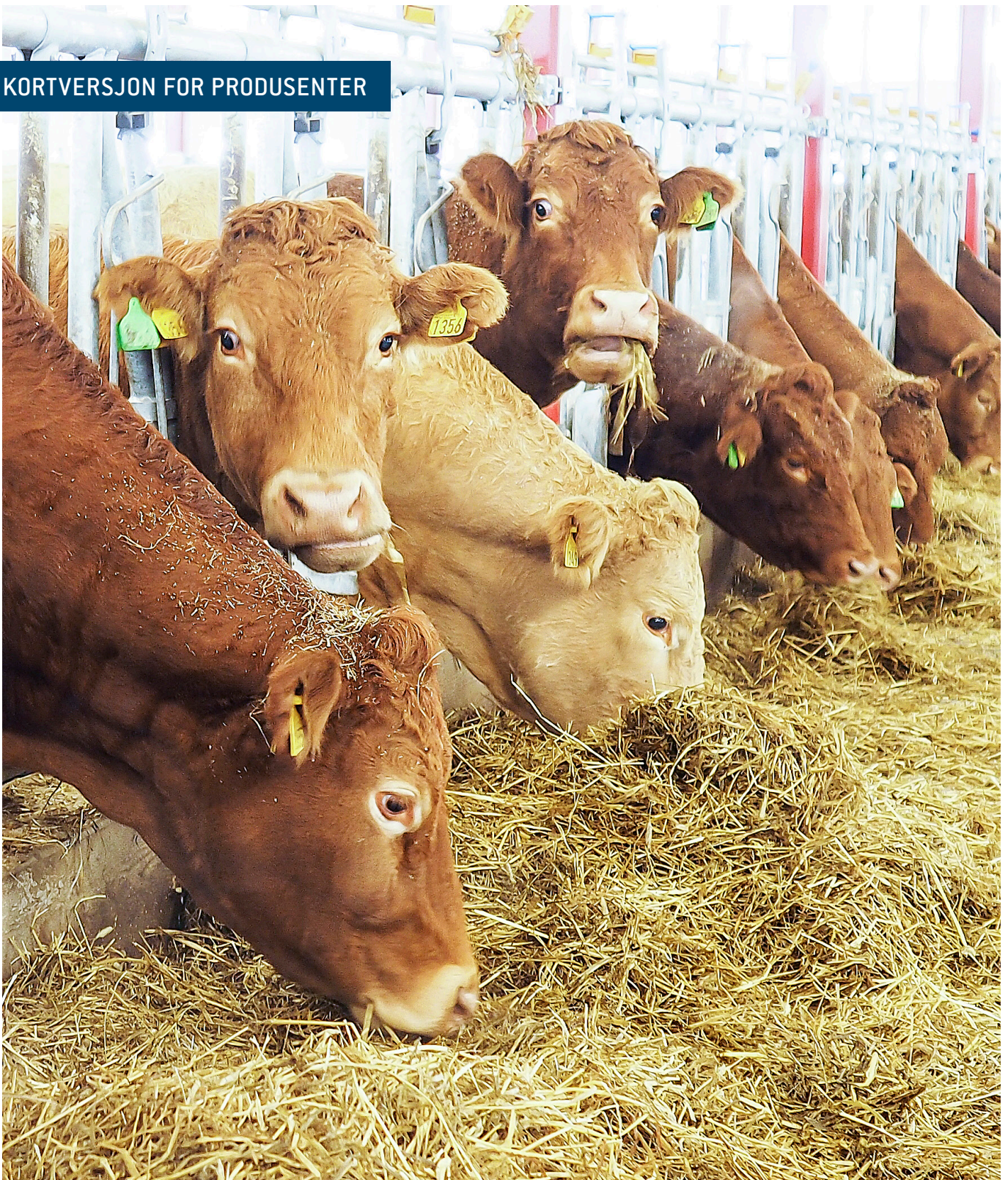

VEILEDER FOR BESØKET I
DYREVELFERDS-
PROGRAMMET
FOR STORFE

KORTVERSJON FOR PRODUSENTER

Innhold

GOD DYREVELFERD FOR STORFE	3
DVP-BESØKET	4
Forberedelse:.....	4
Gjennomføring:	4
Vurderinger:	4
Oppfølging:	4
ADFERD OG OPPSTALLING	5
Er dyra jevnt over tillitsfulle og oppsøkende?.....	5
Kan alle dyra ligge komfort og samtidig?	5
Er reisebevegelsen naturlig på de største dyra?	6
Er alle dyr jevnt over reine?	6
FØRING OG HELSE	7
Har alle dyr jevnt over rett hold?	7
Er det tilstrekkelig vanntilgang til alle dyr?	7
Er alle dyra jevnt over haltfrie og har fått nødvendig klauvpleie?	8
Er alle dyr jevnt over fri for sår og hevelser?	9
Er alle kalvene jevnt over fri for kliniske tegn på sykdom?.....	9
RUTINER OG ANDRE FORHOLD	10
Er det gode rutiner for utendørs mosjon?	10
Er det gode rutiner for bruk av kutrener?.....	11
Er det gode rutiner for håndtering av kalvende kyr og nyfødt kalv?	11
Er det gode rutiner for håndtering av dyr som trenger spesiell oppfølging (sjuka og skadde dyr)?.....	12
Er det gjort ekstra tiltak for å bedre dyrevelferden i besetningen?.....	12
Er det identifisert andre forhold som påvirker dyrevelferden negativt?.....	12
Er det funksjonell smittesluse for persontrafikk?	13
Er det tilfredsstillende smittevern ved inn- og utlasting av dyr	13

GOD DYREVELFERD FOR STORFE

God dyrevelferd er viktig for dyra, for bøndene og forbrukerne. Dyrevelferdsprogrammet (DVP) vil bidra til kontinuerlig forbedring av dyrehelse og dyrevelferd i norske storfebesetninger. Det vil også bidra til økt tillit fra forbruker gjennom dokumentasjon og åpenhet.

Dyrevelferdsprogrammet består av:

- Tett samarbeid med veterinær ved regelmessige veterinærbesøk med dyrevelferd som hovedtema (DVP-besøk)
- Registreringer og bedre dokumentasjon av faktorer som påvirker dyrevelferd
- Bedre økonomi med god dyrevelferd

I DVP-besøket går veterinær og produsent systematisk gjennom dyreholdet. I fellesskap dokumenteres dyrevelferd, rutiner og forbedringsområder. I tillegg vil dyrevelferdstiltak utover regelverket registreres. Fokus er på dyra i besetningen, hvordan de tilpasser seg miljøet de lever i og stellet de får.

Samarbeidet mellom produsent og veterinær og målrettet rådgiving vil skape gode forutsetninger for bedre lønnsomhet i produksjonen.

Dyrevelferdsprogrammet for storfe er utarbeidet av Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund (KLF), Nortura, Q-meieriene, TINE, Tyr, Geno, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Bondelag og Helsetjenesten for storfe (Animalia).

DVP-BESØKET

Dyrevelferdsprogrammet for storfe (DVP storfe) skal fra oppstart gjelde for alle storfebesetninger med mer enn 10 dyr og skal være et verktøy for å løfte dyrevelferden hos alle, uavhengig av nåværende nivå, produksjonsform, varemottaker og geografi. Samtidig er det et ønske å bidra til økt tillit fra forbruker gjennom åpenhet og dokumentasjon. DVP skal være et forbedringsverktøy for produsenten og driftsenheten. Et godt samarbeid mellom produsent og veterinær gir best forutsetning for å enes om tiltak som gir bedre dyrevelferd og dyrehelse.

Forberedelse:

Det er avgjørende for at DVP skal oppfylle sin funksjon at veterinær har satt seg grundig inn i veileder for besøket. Produsenten bør absolutt gjøre det samme for å få best mulig utbytte av rådgivingsbesøket. Det er viktig at besøket planlegges i god tid slik at ikke uforutsette hendelser eller veterinærkapasitet gjør at frister oversittes.

Veterinæren registrerer DVP-besøket i den digitale plattformen Velferdsportal storfe (VPstorfe). Når du har avtalt første besøk med en veterinær, må du logge inn i VPstorfe og opprette en formell avtale for at veterinæren skal få tilgang til å registrere besøk i din besetning. Gå til <https://vpstorfe.animalia.no>. Logg inn med ditt produsentnummer og tilhørende passord (samme passord som i andre systemer, f.eks. din husdyrkontroll). Har du glemt passordet, trykker du på «påloggingshjelp» og følger instruksjonene. Når du er logget inn i VPstorfe, trykk på fanen «Avtaler», deretter knappen «Legg til ny rådgivende veterinær», søk opp veterinæren og trykk på navnet. Den resterende registreringen gjøres av veterinæren.

Gjennomføring:

Veterinær skal vurdere hvordan dyra håndterer sitt miljø ved bruk av dyrebaserte indikatorer – forhold ved selve dyret som adferd, helse og utseende. Enkelte ressursbaserte indikatorer skal også vurderes. Det gjøres i en kombinasjon av besiktigelse og intervju med bonden. DVP-besøket vil gi et bilde av dyrevelferden i besetningen akkurat den dagen. Veterinær og bonde skal i samarbeid finne forbedringsområder, og en god kartlegging vil gi et godt grunnlag for videre arbeid med velferd i besetningen. Veterinæren skal danne seg et inntrykk ved å se på hele besetningen, men det kan i noen tilfeller være hensiktsmessig å se på et representativt utvalg av dyr. Det skal tas høyde for forskjeller mellom produksjon- og driftsformer. Dermed er enkelte spørsmål ikke relevante for alle produksjoner.

Vurderinger:

For å måle velferden i en besetning, skal det brukes indikatorer som 1) sier noe om dyrevelferden, 2) gir sikre målinger og 3) er gjennomførbare i praksis med tanke på tidsforbruk og omkostninger. De skal dekke alle fokusområder og gi et godt totalbilde av besetningen. Samtidig er DVP-besøket begrenset oppad til 2 timer, slik at indikatorene som skal gjennomgås må begrenses. Alle spørsmål skal besvares og gis en score; 1 – tilfredsstillende, 2 – bør forbedres, 3 – avvik som må utbedres. Det er også mulig å bruke score 4 – ikke relevant. Noen indikatorer scores kun som 1 og 2.

Oppfølging:

Veterinær skal registrere besøket og eventuelle avvik i «Velferdsportal storfe» så snart som mulig. Det er produsentens ansvar å utbedre forholdene og dokumentere dette ovenfor veterinær slik at avvik kan lukkes. Det oppfordres til at forhold som kan forbedres/utbedres og som oppdages under andre ordinære veterinærbesøk i dyreholdet tas opp med produsenten som et ledd i det generelle forbedringsarbeidet.

ADFERD OG OPPSTALLING

Dyras atferd i fjøset sier noe om hvordan de fungerer i miljøet de lever i, og oppstalling sier noe om hva slags forutsetning dyra har for å ha god velferd. Det skal vurderes om dyra er tillitsfulle og oppsøkende, om alle dyr kan ligge bekvemt og samtidig, hvordan dyra reiser seg fra liggeplassen og dyras reinhet.

Er dyra jevnt over tillitsfulle og oppsøkende?

1: Ja, tilfredsstillende

Rolige dyr, få eller ingen observasjoner av svært fryktsomme dyr eller uro som stanging, jaging og slåssing i dyregruppa.

2: Bør forbedres

Tydlig fryktsomme og urolige dyr generelt i besetningen eller i enkelte dyregrupper. Flere tilfeller av jaging, stanging og slåssing.

Måten dyra håndteres på har betydelig påvirkning på dyras velferd. En del kontakt med mennesker skjer i situasjoner som dyra oppfatter som ubehagelige. På denne måten forsterkes dyras naturlige frykt for mennesker. Eksempler på håndtering som gir frykt og ubehag er avhorning, klauvskjæring, sykdomsbehandling, flytting/driving og transport. Rolige og tillitsfulle dyr har derfor stor betydning for velferden i fjøset, og det er viktig at produsenten har et bevisst forhold til rutiner for å oppnå trygge dyr. Faktorer som kan påvirke denne indikatoren er eksempelvis røkterens adferd i fjøset og menneskelig kontakt, sosialisering av kalver, bingesammensetninger og produksjonsform.

Kan alle dyra ligge bekvemt og samtidig?

1: Ja, tilfredsstillende

Alle dyra kan ligge samtidig. Liggeunderlaget er reint, tørt, strødd og trekkfritt.

2: Bør forbedres

Enkeltdyr har problemer med å finne sted å ligge eller må ligge utenfor liggeareal. Ikke helt funksjonelle liggeplasser; for eksempel noe skadet liggeunderlag, vått og/eller skittent liggeunderlag, manglende bæsskiver.

3: Må utbedres

Tydlig overbelegg, ett eller flere dyr i ei gruppe har ikke mulighet til å legge seg. Større skader på liggeunderlaget, svært vått og skittent. Det er ikke tett og mjukt liggeunderlag hos dyregrupper der dette skal være på plass.

Storfe har et stort atferdsmessig behov for å kunne ligge. Normalt skal det være få dyr som ikke enten eter, ligger eller melker seg i et løsdriftsfjøs. Avvik kan være et tegn på lav ressurstillgang (ukomfortable liggebåser, lite areal). Det er viktig at alle dyra har mulighet til å ligge samtidig på et underlag som minimum tilfredsstillende forskriftskrav. Mjukt underlag kan være matter, madrasser eller minimum 5-6 cm tjukt strølag. Det er en klar anbefaling at alle dyra kan ligge på tett underlag, som helst også er mjukt.

Er reisebevegelsen naturlig på de største dyra?

1: Ja, tilfredsstillende Jevnt over ingen kollisjon med innredning. Underlaget er tilstrekkelig sklisikkert.
2: Bør forbedres Mindre sammenstøt med innredning på flere dyr. Tendens til å skli ved reising.
3: Må utbedres Dyra har store problemer med å reise seg uten sammenstøt med innredning og/eller underlaget er så glatt at dyret har store utfordringer med å få reist seg.

Denne indikatoren er spesielt viktig i båsfjøs og fjøs med liggebåser. Dersom liggebåsene er ukomfortable, enten pga. mangler ved underlaget eller fordi de er for trange, vil reisebevegelsen bli forlenget. Ukomfortable liggebåser vil kunne resultere i flere kyr som står formålsløst i gangarealet eller står halvt inne i liggebåsen fordi de vegrer seg for å legge seg. Denne indikatoren bør ses i sammenheng med «Kan alle dyr ligge bekvemt og samtidig».

Er alle dyr jevnt over reine?

1: Ja, tilfredsstillende. Ingen, eller lite møkk
2: Bør forbedres Flere dyr med møkkete rumpe, lår, bein, jur og/eller buk (mer enn 1 av 10 dyr og 20-50 % av ett eller flere områder dekket med tynt lag med gammel møkk).
3: Må utbedres Gjennomgående møkkete dyr rumpe, lår, bein, jur, og/eller buk (mer enn 1 av 10 dyr er dekket av tjukt lag med gammel møkk som når inn til skinnet på >50 % av ett eller flere av viste områder).

Dårlig hygiene i fjøset er utrivelig, uhygienisk, kan påvirke sluttproduktet, gir større risiko for sykdom hos dyra (eks. smittsom klauvsykdom, jurbetennelse, hudbetennelse, diaré og luftveisinfeksjon) og dårligere dyrevelferd. Møkk-kaker gir betennelsesreaksjoner, sår og til sist arr i huden. Reinhet påvirkes av faktorer som rengjøringsrutiner, stell, fôring, dyretetthet, oppstallingsforhold (spalt, talle, etc). Det må også tas hensyn til sesong/værforhold ved tilgang på uteareal.

FÔRING OG HELSE

Riktig fôring og god helse er avgjørende for god dyrevelferd. Fôr eller vann med dårlig hygienisk kvalitet eller i for lite volum gir helseproblemer. Samtidig kan helseproblemer føre til dårlig fôrutnyttelse (halthet, diaré). Hold, vanntilgang, halthet, sår, skader og kalvesjukdom skal vurderes i denne delen.

Har alle dyr jevnt over rett hold?

1: Ja, tilfredsstillende Så godt som alle dyr ligger innenfor anbefalt (middels) hold, det vil si fra 2,5 til 3,5.
2: Bør forbedres Mer enn 1 av 10 dyr i ei gruppe har enten hold 2 eller hold 4 eller høyere.
3: Må utbedres Ekstremt magre dyr i ei eller flere dyregrupper (hold under 2), flere enn enkeltdyr der årsak kan forklares eller dyret er utredet og tiltak igangsatt.

Holdet på dyra kan si noe om de får tilfredsstillt et av sine mest basale behov; tilstrekkelig mengde og kvalitet på fôret. Det er viktig for dyret at det har tilgang på tilstrekkelig mengde fôr, for ikke å gå med sultfølelse store deler av døgnet. Kvaliteten og næringsinnholdet i fôret vil påvirke smakelighet og risiko for å utvikle sykdom (f.eks. ketose, sur vom) og mangelsjukdommer (f.eks. mjølkefeber). Ernæringstilstanden til dyret vil påvirke fruktbarhet. Feite dyr vil ha større risiko for kalvingsvansker og mjølkefeber. Holdvurdering kan ikke brukes ukritisk da forskjeller mellom raser og produksjonsformer og evt. fysiologiske tilstander hvor tiltak allerede er gjort må tas med i vurderingen.

Er det tilstrekkelig vanntilgang til alle dyr?

1: Ja, tilfredsstillende Vannkvalitet, vannkapasitet og antall drikkepunkter er ihht. veileder for hold av storfe. Det er gode rutiner for daglig kontroll av vannkilder.
2: Bør forbedres Noe skitne vannkar og/eller noe forurenset drikkevann Noe lav vannforsyningskapasitet på enkelte tilgjengelige drikkevannskilder. Vannet er uhensiktsmessig plassert. Vanntilgang er ihht. tabellen «Vannkapasitet og krav til dyregrupper» på s. 24 i fullversjonen av fjøsbesøkveilederen.
3: Må utbedres Dyr uten god nok vanntilgang – se tabell s. 24 i fullversjonen av fjøsbesøkveilederen - For få vanningspunkter ihht. denne veilederen - For lav vannforsyningskapasitet ihht. denne veilederen Svært skitne vannkar og/eller tydelig forurenset drikkevann Mangelfulle rutiner for daglig kontroll av vannkilder

Tilstrekkelig tilgang til drikkevann av god kvalitet er en forutsetning for god helse, god dyrevelferd og høy ytelse. Kua trenger minst 3 liter vann for hver liter melk som produseres. Kyr liker å drikke reint, friskt vann. De er sensitive for dårlig vannkvalitet grunnet god luktesans. Det må være tilstrekkelig mange drikkepunkter i et fjøs slik at dyra kan oppsøke andre drikkekar om det skulle vise seg at et av dem er defekt, forurenset eller opptatt. Vannkvalitet, vannkapasitet og antall drikkepunkter skal vurderes. Gode daglige rutiner rundt vanntilgang er viktig.

Er alle dyra jevnt over haltfrie og har fått nødvendig klauvpleie?

1: Ja, tilfredsstillende

Jevnt over kyr som står og går normalt. De tar støtte på alle fire bein og ryggen er flat.

2: Bør forbedres

Mer enn 1 av 10 dyr med noe avvikende klauvform og/eller mer enn 1 av 10 dyr står og går med krum rygg og tar kortere skritt enn normalt.

3: Må utbedres

Mer enn 1 av 10 dyr med tydelig avvikende klauvform og står og går med krum rygg og/eller tydelig halte enkelt dyr som ikke er under behandling.

Å kunne bevege seg uten smerte er avgjørende for god dyrevelferd. Rundt 90 prosent av alle haltheter hos mjølkeku er forårsaket av ulike klauvlidelser, mens andelen er noe lavere på ammeku. Avvikende klauvformer som forvokste klauver, for korte klauver / tynne såler, korketrekkerklauver og sakseklauver som ikke håndteres/behandles, vil påvirke dyrets mulighet til å bevege seg og også føre til utvikling av ulike klauvlidelser. Gode klauvskjæringsrutiner forebygger klauvlidelser og gir mulighet til tidlig avdekking og behandling. En praktisk utfordring kan være lange klauver og/eller avvikende klauvformer på oppføringsdyr som står på golv med liten slitasje. Mjukt liggeunderlag (talle, gummi) gir mindre slitasje på klauvene enn betong, men er langt mer komfortabelt for dyra å ligge og gå på. Vurderingene må derfor balansere ulike hensyn opp mot hverandre. Indikatoren vurderes ved å se på dyra og deres bein, klauver, rygglinjer og bevegelse.

Er alle dyr jevnt over fri for sår og hevelser?

<p>1: Ja, tilfredsstillende Ingen sår eller hevelser eller få dyr med små hårløse områder/hevelser/sår.</p>	
<p>2: Bør forbedres > 1 av 10 med betydelige hevelser og/eller sår >1 av 5 dyr med små hevelser/sår.</p>	
<p>3: Må utbedres 1 av 5 dyr har betydelige hevelser og/eller sår. Enkeltdyr med alvorlige hevelser og/eller sår med dyptgående infeksjon, som ikke er under behandling.</p>	

Dersom det er mye sår, hevelser og håravskrap på dyra, sier dette noe om at innredningen i fjøset ikke er optimal for dyra. Blankt metall er et tegn på at dyra berører disse områdene mye. Sår, håravfall og hevelser kan forårsakes av skader på innredning eller golv, utstående skruer, skarpe kanter, skrapere som er uheldig utformet, liggebåser med uheldig underlag, og uheldig utformet liggebås, nakkebom og annen innredning.

Er alle kalvene jevnt over fri for kliniske tegn på sykdom?

<p>1: Ja, tilfredsstillende Alle er fri for tydelige tegn på sykdom eller er under behandling/utredning pga. tegn på sykdom.</p>
<p>2: Bør forbedres Enkelte kalver har milde kliniske tegn på sykdom.</p>
<p>3: Må utbedres Flere kalver har kliniske tegn på sykdom eller enkeltdyr har alvorlige tegn på sykdom uten å være under behandling/utredning.</p>
<p>4: Ikke relevant Der det ikke er dyr under 6 måneder velges «ikke relevant»</p>

Det er viktig å ha fokus på en god start. Med gode kalvingsrutiner- og fasiliteter, tidlig og tilstrekkelige mengder råmjølk, gode fôringsrutiner, god hygiene på oppstillingsplass og god overvåking av kalvene har man kommet langt. Er kalvene interesserte, har glansfull pels og godt hold? Framstår kalvene som sunne og friske? Utvikling av muskelmasse over ryggen og pelskvalitet er en god indikasjon på om kalven vokser og utvikler seg normalt.

RUTINER OG ANDRE FORHOLD

Her er det viktig med god dialog mellom produsent og veterinær. Disse spørsmålene besvares av veterinær på grunnlag av en kombinasjon av besiktigelse av fasiliteter og intervju av produsent. Produsenten har ansvar for at dialogen og svarene gir et riktig bilde av virkeligheten. Rutiner for beite/lufting, kalvingsrutiner, og rutiner for håndtering av sjuke og skadde dyr vurderes. Det vil også være mulighet til å notere andre forhold som vurderes som ikke gode nok. I tillegg skal veterinær dokumentere tiltak eller rutiner som anses å bedre dyrevelferden utover det som kreves i forskriften.

Er det gode rutiner for utendørs mosjon?

<p>1: Ja, tilfredsstillende Alle dyr, unntatt ukastrede okser >6 mnd., er på beite/luftes ute hver dag i 8 uker. I båsfjøs blir det krav om beite/lufting 12-16 uker f.o.m. 2024.</p>
<p>2: Bør forbedres Dyra er på beite / i luftegård ihht. forskrift, men det er noe forbedringsmuligheter mht. beite/luftefasiliteter.</p>
<p>3: Må utbedres Dyra er ikke på beite / i luftegård ihht. forskrift eller beite/luftegård har uakseptabel kvalitet.</p>
<p>4: Ikke relevant Dersom besetningen kun har ukastrede okser over 6 mnd., er det ikke krav om lufting eller beite. Alle dyr godt av å komme seg ut og få større plass.</p>

Generelt er beite positivt for dyrevelferden, men det er avhengig av god beitedrift. Fri bevegelse utendørs og helst med tilgang på friskt beitegras gir mulighet for naturlig ete- og hvileadfærd. Økt bevegelse gjør kroppen mer robust. Beite kan også føre til bedre klauvhelse på grunn av tørrere, reinere og mjukere underlag. Det generelle smittepresset utendørs er også lavere enn inne på grunn av større avstand mellom dyra og ubegrenset tilgang på frisk luft.

Er det gode rutiner for bruk av kutrener?

1: Tilfredsstillende rutiner Rett innstilt og brukt på dyregrupper der det er tillatt.
2: Bør forbedres Feilmontering og/eller defekter av mindre grad.
3: Må utbedres Feilmontering og/eller defekter som kan skade dyra. Brukt på andre dyregrupper enn kyr i mjølkeproduksjon, kyr som nettopp har kalvet, syke, skadde, særlig urolige eller synlig brunstige kyr.
4: Ikke relevant Har ikke kutrener

Kutrener er et hjelpemiddel for å forhindre møkkete dyr, men den kan også forårsake ubehag for dyra og reduserer bevegelsesfriheten noe. Derfor er det begrensninger til bruk av kutrener på enkelte dyregrupper, spenning og når den blir brukt. Kutrener er tillatt å bruke kun på melkeproduserende kyr. Det er ikke tillatt å bruke kutrener over sjuke/skadde eller brunstige dyr, eller i tida rundt kalving.

Er det gode rutiner for håndtering av kalvende kyr og nyfødt kalv?

1: Ja, tilfredsstillende Det er minst én kalvingsbinge per 25 kyr i løsdriфтfjøs og båsfjøs (f.o.m. 2024). Det er bevisst bruk av rein og ryddig bing med mjukt underlag.
2: Bør forbedres Det er noe mangelfulle rutiner for overvåkning, noe manglende renhold eller utilfredsstillende fasiliteter.
3: Må utbedres Manglende kalvingsbinge, ikke bevisste rutiner.
4: Ikke relevant Det er ikke kalvinger i besetningen.

Tida rundt kalving er ei sårbar tid for både den kalvende kua og den nyfødte kalven. Det er viktig for kua å få kalve i rolige, reine, tørre omgivelser med mjukt underlag og uten forstyrrelser. Stress og dårlig oppfølging i tida rundt kalving kan føre til sjukdom hos ku/kalv. Derfor er det nyttig å vurdere rutiner for det som skjer rundt kalvingstidspunktet. Rutiner rundt kalving inkluderer blant annet; hva gjøres når kalvingsdato nærmer seg, hygiene ved kalving, rutiner for overvåkning og ev. inngripen ved kalvinger, håndtering av nyfødt kalv inkl. råmjølkstildeling, spraying av navle, tas kalven fra med en gang eller går den noe med mor, er rein og tørr kalvebinge alltid klar, hvordan er rutiner for reingjøring av kalvingsbinge, tilbud om fôr og vann til kua.

Er det gode rutiner for håndtering av dyr som trenger spesiell oppfølging (sjuke og skadde dyr)?

1: Ja, tilfredsstillende Det er krav om én sjukebinge per 25 kyr i løsdriftfjøs, samt bevisste rutiner for ivaretagelse og behandling av sjuke og skadde dyr. Sjukebingen er rein og ryddig.
2: Bør forbedres Det er noe mangelfulle rutiner for å avdekke og ivareta sjuke og skadde dyr, noe manglende renhold og/eller utilfredsstillende fasiliteter.
3: Må utbedres Manglende sjukebinge i løsdriftsfjøs, ikke bevisste rutiner.

Sjuke og skadde dyr er mer sårbare, og trenger dermed gode oppstallingsforhold (hygiene/sjukebinge) og ekstra oppfølging. Produsenten bør ha gode rutiner for dette. For å sikre best mulig dyrevelferd og opprettholdelse av produksjon, er det dessuten viktig å ha gode rutiner for overvåking av dyra og kontakt med veterinær og klauvskjærer. Mange sykdommer forverres eller kan bli kroniske dersom man venter for lenge med å sikre korrekt behandling (f.eks. luftveisinfeksjoner, jurbetennelse, indigestioner og klauvsykdommer).

Er det gjort ekstra tiltak for å bedre dyrevelferden i besetningen?

1: Ja
2: Nei

Alle ekstra tiltak som produsenten gjør for å bedre trivselen til dyra skal dokumenteres her. Det finnes mange ulike miljøberikelser eller tiltak som kan gjøres for at dyra skal få økte muligheter til å tilfredsstille atferdsbehov. Med ekstra tiltak menes tiltak utover det som er forskriftsfestet.

Er det identifisert andre forhold som påvirker dyrevelferden negativt?

1: Nei
2: Bør forbedres Det er identifisert andre forhold som bør forbedres
3: Må utbedres Det identifisert andre uakseptable forhold

Dette spørsmålet er tatt inn for å kunne avdekke andre forhold ved miljøet til dyra f.eks. dårlig luftkvalitet, ugunstig temperatur, lyssetting og støy.

Er det funksjonell smittesluse for persontrafikk?

1: Ja, tilfredsstillende

Fysisk skille mellom rein og urein sone. Sko skiftes ved passering av slusa og det er egne, egnede rene klær og fottøy for besøkende. Det er tilgang på varmt og kaldt vann, såpe og tørkepapir. Det er plass til å sette utstyr i smitteslusa. Slusa har tilfredsstillende orden og renhold.

2: Bør forbedres

Mangelfull eller totalt fravær av fungerende smittesluse og smittevernsrutiner. Det er ikke fysisk skille mellom ren og uren sone. Ikke tilgang på egnet bekledning/sko. Forholdene legger ikke til rette for god hygiene for personell og utstyr ved mulighet for vask og såpe/desinfeksjon. Kvalifiserer ikke til Helsestorfe.

Godt smittevern ved persontrafikk og livdyrhandel er de sikreste tiltakene for å begrense risiko for å få inn smittsom sykdom i egen besetning. For å begrense smittefaren inn og ut av besetningen, skal inngangspartiet til husdyrrom være utstyrt med smittesluse. Hvor og hvordan en smittesluse kan være utformet er avhengig av praktiske og bygningsmessige forhold. I fellesskap vurderes rutiner og smittesluse, og om det er gode løsninger som fungerer i praksis. Det er også viktig å vurdere om smitteslusen inneholder de viktigste elementene.

Er det tilfredsstillende smittevern ved inn- og utlasting av dyr

1: Ja, tilfredsstillende

Det er tydelig definert rein og urein sone. Sjåføren er ikke inne i rein sone og besetningens personell går ikke inn i fjøset igjen etter å ha vært på bilen, uten å gå gjennom smitteslusa. Det er sikret at dyr ikke kan returnere fra dyrebil til fjøset. Møkk- og strørester uskadeliggjøres.

2: Bør forbedres

Mangelfulle forhold som ikke definert rein og urein sone, ikke rutiner for uskadeliggjøring av møkk- og strørester, sjåfør må jevnlig inn i rein sone for å bistå produsent i utlasting av dyr, produsent benytter ikke smittesluse etter å ha vært i urein sone, dyr kan returnere til rein sone, mangelfulle rutiner på inn- og utlasting av dyr. Forholdene tilfredsstillende ikke krav som settes til Helsestorfe besetninger.

For at inn- og utlasting av dyr skal kunne foregå på en forsvarlig måte, av hensyn til både smittevern og dyrevelferd, skal det være etablert et egnet sted for dette. Et egnet sted kan være rampe eller inn-/utlastingsrom hvor dyrebilen kan kjøre inntil, slik at dyrene lett kan føres inn i eller ut av dyrebilen uten at sjåføren eller annet transportpersonell må inn i selve husdyrrommet. Som alternativ til rampe eller eget rom, kan en dyrehenger være en enkel og smittesikker løsning. Et slikt inn- og utlastingssted bør ha sklisikkert underlag og sidevegger slik at dyrene ikke kan falle eller hoppe utenfor og skade seg. Inn- og utlastingssted og eventuelle binger eller rom for oppstalling av dyr som skal hentes, må være egnet for godt renhold.

Link til hele DVP-veilederen, der du kan lese mer om de ulike spørsmålene og temaene som tas opp på DVP-besøket og forslag til tiltak for forbedring ligger her:

<https://www.animalia.no/no/Dyr/storfe/dyrevelferdsprogram-for-storfe/>